

Pressiteade
Luxembourg, 28. juuni 2021

EL vajab rahapesu vastu võitlemiseks tugevamat ja ühtsemat järelevalveraamistikku

Kuigi kahtlaste tehingute maht Euroopas ulatub hinnanguliselt sadadesse miljarditesse eurodesse, tegutseb EL rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisel ja nende vastu võitlemisel killustatult. Poliitika kujundamisel ja koordineerimisel on küll oma roll ja piiratud otsesed volitused ka asjaomastel ELi asutustel, kuid tegevus toimub suuresti siiski liikmesriikidel tasandil. Euroopa Kontrollikoja eriaruandes järeldatakse, et ELi tasandil on rahapesu ja terrorismi rahastamise vastases võitluses puudusi. Liidu järelevalveraamistik on killustatud ja halvasti koordineeritud ning seetõttu ei suudeta tagada ühtset lähenemisviisi ja kõigile võrdseid tingimusi.

Rahapesu on kuritegevusest saadud tulu n-ö seadustamine, mille kaudu suunatakse raha tavamajandusse, et varjata selle ebaseaduslikku päritolu. Europoli hinnangul moodustab kahtlaste tehingute maht Euroopas ligikaudu 1,3% liidu SKPst. Kogu maailmas hinnatakse nende mahuks peaaegu 3% maailma SKPst. Viimased andmed näitavad, et enam kui pooltes ELi liikmesriikides teatasid kahtlastest tehingutest enam kui kolmveerandil juhtudest krediidasutused.

„Kõrvaldada tuleb ELi tasandil ilmnenu rahapesu ja terrorismi rahastamisega võitlemise valdkonnas leitud puudused ning tugevdada märkimisväärselt ELi rolli selle valdkonna järelevalves,“ ütles aruande eest vastutav Euroopa Kontrollikoja liige Mihails Kozlovs. „Palju rohkem tuleb teha ELi õiguse kiire ja sidusa rakendamise tagamiseks. Kuna õigusakte tuleb liikmesriikide tasandil sidusalt rakendada, peaks EL kõigepealt võimaluse korral eelistama määrusi direktiividele“.

Praegu on ELi tasandi rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse volitused jagatud mitme asutuse vahel. Euroopa Komisjon töötab välja poliitika, jälgib selle ülevõtmist liikmesriikide õigusesse ja tegeleb riskianalüüsiga. Audiitorid leidsid puudusi nende ülesannete täitmisel. Rahapesuvastased õigusaktid on keerulised ning neid on ELis rakendatud liiga aeglaselt ja ebaühtlaselt. Riskihindamismenetlusi uurides leidsid audiitorid, et need ei peegelda aja jooksul

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid. Eriaruanne on tervikuna kättesaadav veebisaidil eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

toimunud muutusi. Lisaks puuduvad geograafiline fookus ja riskide tähtsuse järjekorda seadmine. EL ei ole siiani vastu võtnud enda loetelu suure riskiga kolmandate riikidest, kellest lähtub siseturgu ähvardav rahapesu oht. Samuti ei ole komisjonil õnnestunud koostada selle kohta ajakohastatud statistikat, mis omakorda raskendab rahapesu ja terrorismi rahastamise ulatuse hindamist ELis.

Euroopa Pangandusjärelevalvel (EBA) on volitused rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse alaste ELi õiguse võimalike rikkumiste uurimiseks. Samas on EBA alates 2010. aastast leidnud vaid ühel juhul tõendeid rahapesu ja terrorismi rahastamisega seotud ELi õiguse rikkumise kohta ning ei ole omal algatusel läbi viinud ühtegi selle valdkonna juhtumi uurimist. Audiitorid leidsid ka tõendeid EBA järelevalvenõukogu liikmetele suunatud lobitöö katsetest ajal, mil järelevalvenõukogus arutati ühte liidu õiguse rikkumist käsitleva soovitusliku projekti. See näitab, et EBA kõrgetasemeliste otsuste tegemist võisid mõjutada liikmesriikide huvid (sarnasele järeldusele jõuti ka [kontrollikoja 2019. aasta aruandes EBA stressitestide kohta](#)). Audiitorid leidsid ka, et komisjonil ei ole sisesuuniseid EBA-lt uurimise alustamiseks, ning kui seda tehti, siis juhtumipõhiselt ja enamasti meediakajastuse põhjal.

Audiitorid analüüsisid ka rahapesuriski integreerimist euroala pankade usaldatavusnõuete täitmise järelevalvesse. Seejuures leiti, et Euroopa Keskpank (EKP), mis on alates 2014. aastast oluliste pankade otsene järelevalveasutus, on edukalt alustanud asjakohase teabe jagamist riiklike järelevalveasutustega, kuid EKP-l ei ole kohustust ega õigust uurida, kuidas riiklikud järelevalveasutused sellist teavet kasutavad. Materjal, mida riiklikud järelevalveasutused meiega jagasid, oli riikide erinevatest tavadeist tulenevalt väga erineva kvaliteediga. EBA töötab selle kohta välja konkreetseid ajakohastatud suuniseid ning audiitorid soovivad EKP-l ja riiklikel järelevalveasutustel suuniste koostamine lõpule viia ja need võimalikult ruttu rakendada.

Selgitav taustteave

EL võttis oma esimese rahapesuvastase direktiivi vastu 1991. aastal, viimati ajakohastati seda 2018. aastal, et võidelda rahapesust tulenevate siseturgu ähvardavate ohtude vastu ja seeläbi tõkestada terrorismi rahastamist. Komisjon kavatseb varsti avaldada ettepaneku luua ELi ühtne rahapesu ja terrorismi rahastamise järelevalveasutus.

Eriaruanne nr 13/2021: „ELi jõupingutused pangandussektoris rahapesuga võitlemiseks on killustatud ja meetmete rakendamine on ebapiisav“ on kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebisaidil (eca.europa.eu).

Pressikontakt

Kontrollikoja pressibüroo: press@eca.europa.eu

- Claudia Spiti – e-post: claudia.spiti@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 553 547
- Vincent Bourgeois – e-post: vincent.bourgeois@eca.europa.eu, mobiil: (+352) 691 551 502